

Rummen 17. — Bloavez 2

Miz Gouere 1905.

AR VREO
KELAOUENGELC'H

miziek

KROUET EVIT BEZA

EUN ERE
ETRE

AR VRETONEO

Sezoo an hael our o' ravel
Heg o' tenuill war Drez-Izel...
Ezel

Dindan Renadur :

An Aotrou Fanch JAFFRENNOU "Taldir"

EUZ A VOULLEREZ AR GWAZIOU HA JAFFRENNOU E KERAEZ (Penn ar Bed)

En Gwerz en holl Staliout Leoriou gwir vreton

Hanoiou Skrivanierien

"AR VRO"

Iez Gwened. --- Blei Lannvau. — Kelen Glaz. — Efflam Koet-Skau. — Job en Drouz-Vor. — Loeiz Herrieu (Barh labourer). — Penngleuik.

Iez K.-L.-T. — Jos Albaret. — An Arc'hantek. — Armel. — Ar Berr (Abalor). — Bruk. — Barz ar Blawez. — (ar Yeodet) Bocher. — Biler (Azenor). — Berthou (Alc'houeder). — Barzik Kerglaz. — Ar C'hozik. — Ar C'horfek. — Ar C'hatget. — An Du. — Evnik Arvor. — Esnault. — Even. — Ian Ar Fustek. — Ar Furcher. — Ar Garrek. — Ar Gofik. — Ar Gall. — Ar Gak. — Godest. — Gwennou. — H. Gwillerm. — Eflam An Henoret. — Jaffrennou (Taldir). — Kerniliz. — Lunedek. — Meriadek. — Ar May. — L. Ar Menn. — Orain. — Pennhouarn. — Ch. Picquenard (Barz Melen). — Loiz Porzikel. — Klaoda Ar Prat. — Per Pronost (Barz Treflez). — J. Ar Pelleter. — Renan Ar Rouz. — Jord Ar Rumeur (Mathaliz). — Ian Roudot (Mel-oc'h-dir). — Erwan Sebillot. — Ar Sevellek. — Tiercelin.

Paëroniez "Ar Vro":

An Aotrou 'N Eskop DUBOURG — An Aotrou Markiz ha Kannad AN ESTOURBEILLON

An Aotrou Kannad LAMY — An Aotrou Kannad HEMON

An Aotrou Markiz FREDERIK A GEROUARTZ — An Aotrou Drouiz IAN AR FUSTEK, "AB GWILLERM"

An Itron Enorus MOSHER — An Itron Enorus ANNA A GERVENOUEL

KOUMANANCHOU:

Breiz ha Bro-C'hall : 16 real

Breiz-Veur ha lec'hioù-all: 20 real

PRIZ EUR RUMMEN : 6 GWENNEK

KRENNAD :	
Efflam Kerzenan	HENORET
Ar gador berzeg	EUR PERSON
Malloz ar barz	AR GALL
Kelennadurez an Tad koz	BRUGER
Arvezen hag argaerel	AR BRAS

AR VRO

Penn-Rener :

FANCH JAFFRENNOU " TALDIR "

« Kaz an den ha na gar ar Vro a vag anezan »

Tennet deuz Allou mad Sant KADO

(Myvrian Archeology, levr. III., d. 40, rimel, 3.)

KRENNAD :	
Karantez	A R C'HOZIK
kanveu de Seglian	EN NOZERH
Treu kouh	PENGLUIK
Me Sonner	JOB EN DROUZ-VOR
Jelvestrik, tragedien	AN ARC'HANTEK
Leorlennadur, etc.	

Efflam Kerzenan ha Mac'hariadic

(DANEVELL NEVEZ)

Gant Efflam An HENORET (Plestin-an-Traez).

Var bord ar mor, entre Lok-mikaël ha Plestin, en traon ar roc'h Allaz, pehini gant he reier du a zav huel he fenn, dirag ar mor a zeu da nem strinka ouz he zreid, en mesk an douarou rujet gand an avel, a zo eur zaon goant meurbed ; eno ar parkeier a zo goloët gant brankou ar gwê hag an torgochou, eno, ar melchon a zav hir ha dru.

Er zaon-ze, en mesk ar prajeier braz eo a tremeno ar vuez a c'han da gonta d'ec'h, histor Efflam Kerzenan ha Mac'hariadic.

Evit gweled ar saon-ze, deuz eur penn da eur penn all, na neuz ket ezom ouspenn div heur ; en drodezi, kazi evel ma dije c'hoant d'hen diwoall ouz an avel, an douarou a zav dioustadik ; treujet eo deuz eur penn d'ar penn all gand eur waz vihan ; he dour archantet a red en mesk ar gwe hag ar brankou arog mond d'en em goll en aod St. Efflam.

Er lec'h ma komans redek, moan ha bihan, e lamp diwar an eil men var egile, na neuz dionthi nemed eun tammik gwazik, mez goude, adalek mene Sant Nicolaz, e ledanna, ha deuz ar waz vihan, a zo zavet eur rivier ledan, redek a ra entre diou regen beupli, treï ha dizrei a ra kent mont d'ar mor.

Setu ni en dro da Sant Nicolaz, na glever aman nemed trouz an avel o c'houëza, an dour o redek, ar gwê peupli o'ber trouz ; hag amzer da amzer eul lapouz benag a losk eur griaden truezus ; pelloch, en mesk ar gwê, pe er gribennou, e klever mouëz ar botrezed, o kanan en eur vaëssa o zaout... Gand pegement a blijadur e c'hopont a bouez ho fenn an tra la la.

Da dremen, eur pont halek a gaso ac'hanomp en tu all d'ar ster (1) ; diwallomp rag sponta al lapous-sed rouz, a weler o lampad ker koant var ar zaben ; hag en eur vale biou ar prajeier, diwallomp

flastra ar iéod hir ha dru a zav enhe. Ar prajeier tremenet, setu ni er bourk bihan a moa c'hoant da ziskwell d'ec'h ; bourk Tremel, da laret eo : eun ugant ti benag, râet, gwennet, ha goloët gand plouz ha pejou mein glaz. Aze en kichen dor ar vered eo a lenn ar potr Jan goz an embannou, ar gwerzou, aze ouz troad ar c'halvar koz, en kichen an dud varo, pell amzer zo, eo en em dastum an dud da ober eur gozeaden pe da lakad eun tam tan.

Deomp breman trezek St. Nikolas, dilezomp bourk koant Tremel ha demp !... dre an henchou bihan go-loët a zrez, hag a dorgochou... dre aman na glevet, na welet nemed unan benag oe'h arad... ha pell pell duhont en krec'h ar c'hrâ, en mesk ar parkeier, e klever ho mouez... So ha ha... en kreiz ho foan pegement a blijadur na deuz ket...

Rag, pegen kaer eo, pa deu an amzer vad... lonka aér iaç'huz ar maëz... peger brao e ve gweled ar gwe glaz, ar roz ki, hag an ed o vranzkigellad gand an avel...

O traonoën vrao ! arog skriva an histor-man a zavan ma chalon trezek enout ; biskoaz, en ez touarou, o labourer douar, na teuz kavet na keuz na sort ebed evelse, ha koulskoude me a gar ac'hanout ! Da vered a zo simpl a bihan gand he c'hoajou gwen, e c'halvar koz, ha koulskoude me gar ac'hanout ! Ia, arog skriva buez daou zen iaouank deuz Tremel, a zantan em c'hreiz ma chalon o tridal gant levez ha joa ? N'eo ket histor brezellerrien vraz a c'han da gonta deoch, nan, histor daou zen eveldoc'h, buez daou labourer ! histor diou galon pe gentoc'h unan hebken ; ar bed a neuz gweled ane o tremen varhan, heb ho anaveout, Efflam Kerzenan ha Mac'hariadic.

Tud Tremel a zo henvel kazi oll, ma n'eo ket a vizaj eo da vihanan a faeson, oll o deuz faeson tud hag ha veo en o aëz. Daou di hebken a weler dis-henvel ouz ar re all, unan, en kichen chapel Sant Nicolaz, hanvet ar Gaer veur ; huelloc'h d'an nec'h, a zo eun ti all, kalz brasoc'h hanvet maner Kerzenan ; deuz ar maner-man, eun hanter heur vale deuz ar Bourk e weler kalz a vro ; gweled a rer rivier Sant Nicolaz, o vont d'ar mor biou an tokajou halek hag an torgochou gwern.

Evid mond d'ar gaer veur, e kemeret eur c'harant vihan, bale a ret biou ar brug, al lann, ar prajeier

ha kerkent ec'h ariet dirag eun ti bihan goloët gant plouz ha balan ; mar get diabarz an ti, e vefet digemeret mad, gant eun den oajet, ha n'eo anevezet, nemed dindan an hano a Estranjour, hag eur plac'h iaouank flamm, hanvet Mac'hariadic. Na oant er vro nemed tri bloaz a oa, beva a rent eno trankil ha brao; pa dije pedet an Aotrou Doue da zond d'o zikour, ec'h ent o daou da labourat.

Mar get da vaner Kerzénan e kemeret an hent braz; setu aman petra e welfet : hirie an ugent a viz eost, mil eiz kant, en eur gamb deuz maneur Kerzénan, a zo azeet eur plac'h a zaou ugent vlà benag ; houman zo hanvet an itron De Kerzénan, dezi hebken, e vez roët an hano a itron barz en Tremel : he bizaj nobl ha douz na neuz varn'han nemed faesson an dispiajjadur ; he gwiskamant a zo dister meurbed, deuz adalek he boutou beteg an tog a zoug var he fenn ; en dro deï, na weler na gwalen, na netra evelse.

En kreiz an daol, e weler eur voest kizellet brao, leun a lizerou, deut oll deuz Pariz : ar rum gent a anhê a zo hir ha brao ; mez pa zelle an itron Kerzénan deuz ar re diveza, an dour a rede deuz he daoulagad.

— « Petra ra breman Efflam ? a zonje an itron Kerzénan en eur veska he lizerou ; setu aze c'houec'h vla aboue ma man en Pariz !... Petra zo kaoz, eta, na zeu ket d'ar gaer ? goude beza aehu e studi ?... Abalamour da betra na zeu ket d'en em deuler etre diou vrec'h e vam ?.. Na man ket heb gout, kouls-koude, pegement a hast a meuz d'hen gweled, ha na gomzin ket d'eau memeuz deuz an archant a n'euz dispignet en pad ma cheo bet en Pariz ! ker eo diski bea doktor medisin ! Deuz eta, ma bugel, c'hon ouz da chortoz er gambr memez, er lech' ma teuz gweled ar sklerijen ... Medor, gwechall da gamarad, kousket aman em kichen, a zo ouz da chortoz ive, ia, ha pa wel an daërou o redek var ma diou jod, e ra eur zell tresek ennon, vel pa nefe c'hoant d'am chonsoli.... Konzolasianou!... Gweled a ran mad penoz na dal man ebel d'in zonjal en traou evelse ! Da betra e tal d'in mond bemde, beteg an hent braz, ar chalvar !... Ar c'hourier a dremen heb jamez areti !...

Gweled a ran, penoz hirie, na mo ket a gouraj awalc'h evit mond beteg eno ... »

C'houri, mammou iaouank, pere a vev evuruz, en kichen kavel ho pugale vihan, peger brao n'eo ket d'eo'h ! N'ho pet ket a hast da weled ar blavejou o tont ! Rag n'ouzoec'h ket petra e teufont da vea !

— « Ha petra a vefe deut ma mab da veza eta o ma Doue ! Na zigaz ken lizer abed d'in ! Daoust ha hen a vefe aët da heuil eul lankon pe eur penskanv benag !... Oh tra spontuz ! Petra laran-me ! E vu-galeaj... ha hen na gle ket difen dioum zonjal en traou evelse ! Er skolaj, evel ma lare e vistri, e oa skouer vad evit e vignoned ! Varlene choaz a meuz klevet kalz a vad diouhan !... Oh ia ma mab ker, te na teuz ket ankouet penoz er c'hogn man a Vreiz-Izel, zo eur vam glacharet, ha na ra nemed zonjal en-nout, deuz adalek ar beure, beteg an noz ; o nan ! na po ket ar galon, me zo zur, da c'hlachari anei ! Me a zo zur penoz al louzoni na deuz ket labeet kalon ma mab ; hag e teuio d'ar gaer ker gwen, ha ker flam evel pa nevoa ma chuitact... »

Evelse a zonje an Itron De Kerzenan en he c'hambr. Kement a draou dremene biou he spered, akëssa a re as pell

diouthi ar zonjou heuzuz a darnije bepred en dro d'eï ; zevel a re diwar he c'hador, evit azea kerkent... Mond a re war bennou he daoulin... Essa a ra pedi... ha dioustu en em dole adare var he c'hador.

Ken aliez gweach ha ma tremene unan benag dre dal ar maner, pe d'an distera trouz a glev, an itron De Kerzénan a zifoure he fenn er maez deuz he frenest evid gweled !... En eun taol, an esperanz a zeue d'he c'halon !... ha kerkent e ouele.

En pad an amzer-ze, en pad ma vije an itron De Kerzénan, o redek beteg an hent braz, da c'hortoz ar c'hourier a glee digas d'eï he mab, petra re heman en Pariz ?

Dallet gant ar skoueriou fall, dilercha a re bemde an de a glee dilezel Pariz evit mont trezek Breiz-Izel ; poan a re ganthan kwitad plijadurezou Pariz ; kwitad a reaz anhê koulzkoude ; eur wech ma oa aet e holl gamaraded da di ho zud, Efflam De Kerzénan erru ber iac'h, a renkaz mond ive.

En de kenta a viz du, en eur gambr er bevaret estaj, rue Christine, tri gamarañ a azee en dro d'eun daol vihan, var behini a zeve eur volennad gwin ar-dant, en dro dezi ter gweren denval.

— « Laka an tan enhi, eme Efflam De Kerzénan da unan deuz e gamaraded, trist evel eun anaon.... Daoust ha hen eo red bea ker trist, gant ar geunz da vond achann !... Pegement a blij d'in ar c'houez hag ar liou deuz an tan glaz-ze !.. Digas a ra d'in da zonj deuz an devejou tremenet aman, kalz re vuan. »

Evid ar wech diveza, an tri gamarad en em lakaz da gana a-unan.

Ha goude e larjont kenavo da Bariz, evit kemmer an hent a glee o c'has da di o zud ; unan anhê a gemeraz an dilijanz, a c'he neuze deuz Pariz da Vrest (en eur dremen biou Plounnerin, ar Pontou) ; araog partial, e reaz c'hoaz eur zell trezek ar gaer gabital.

Ar wetur chachet gant c'houec'h loën kezek, a gwiteaz Pariz, mez spered Efflam De Kerzénan e-lec'h mond a-unan gant ar c'hezek da di e vam, da vaner Kerzénan, a chome bepred stag ouz ar gampr-ze a zeue da gwitad.

O weled Efflam de Kerzénan, den a-bed na nijé anaveed enhan ar bachelier ; unan deuz gwella-bugale ar skolaj, c'houec'h là zo, pa c'heaz da Bariz.

Arog laret kenavo d'he mab, o vond da Bariz, an itron De Kerzénan a laraz d'eau : « Diwal ma mab, rag ar ganfarded pe ar pennou-skany e kavot duze en kostez Pariz ! »

Efflam de Kerzénan a c'heaz trezek Pariz gant kalz a esperanz ; ar vuez en Pariz, a zispake dirag e zaoulagad, eur vuez nevez, dishenvel ouz ar blavejou a nevoa tremenet en ti he dud, en maner Kerzenan.

Eun devez, ar c'hourier arru er c'hoaz-hentchou a gevez araog mond da vaner Kerzénan, a chommaz en-kreiz an hent ; an toucher a ziskennaz en eur laret : « Setu ni en Tremel. » Neuze eur potr iaouank a lampaz deuz ar wetur ; e liou fall, e vleo hir, e dog ledan, e zillad goloëd gant an ar boultren, a lakeet anean da dremenn evid eun estranjour.... Eur parizian benag, deut da ziskwiza, ha da gemmer an aer da gostez Breiz-Izel.

Efflam Kerzénan goude bea baleet eur pennad, biou hentchou fall (d'ar c'houz-ze na oa ket a hentchou evel ma zo breman) a chommaz en e zao ; ha prest da vouga, e azeaz eur pennad var ar ied glaz ; an

noz a dostaë, ha doustadik, en mesk ar gwe kistin, an avel a c'houeze ; gweled a re c'hoaz kouls-koude ar rivier a rede ouz e dreid, hag en mesk ar gwe kistin tour moan St-Nikolaz, kazi a uz d'ean, maner koz Kerzénan, gant e dourellou ledan ; gweled a re ive ac'hane, ar gambr en pehini e oa marvet he dad, ha pelloch, he frenechou hanter digor, ar gambr e-lec'h ma vije e vam .... Ar wel euz an traouze a re neubeut a dra da galon Eifflam Kerzénan !

E-lec'h trugarekad Doue da vea digaset anean trezek he gavel, e lare en eur grosmoli : « Piou ac'h oud-te, pehini a c'heuz laket an den var an douar ? ... An devez a hirie evel an hini dech... a zo bed evi-don kri meurbred.... »

(*Da gendelc'hen.*)

Ar Gador-Brezeg

VAR AR BED ALL HAG AN ANAON

Miseremini mei saltem vos amici mei quia manus Domini tetigit me!

Ho pezet truez ouzin, c'houi ma mignonned; abalama santan pouez dorn rigorius Doue varnon ! (Job. 19.)

Petra a ouffen da gompreñ a dristoc'h hag a drue-zusoc'h evid ar c'homzou-man, dre bere e teu an den santel Job da ziskuez d'eomp an dristidigez e pehini e oa beuzet e galon, hag an tourmanchou dre bere e tis-penne e gorf ! Meulet gant Doue e-hunan, n'en doa bete neuze morse santet nemed an effejou souezus euz a drugarez e Grouer. Karet gant e vugale, respetet gant an holl, dic'haouet gant Doue dre vadou heb niver, per-c'hen euz eur rouantelez e pehini e wele ar boneur euz e zujidi feal, e galon a oa eürus meurbred. E ene leun a garantez evid Doue na zonje nemed e kendalc'hje da liaoua an hevelep boneur, beteg ar mare eürus e vize deut da guitaat e gorf evid en em unani da viken gant e Zoue. Mez er momet ma sonje an neubeuta, o terru-pla, o heuzusa chenchañant ! Koll a ra e holl vadou, klevet a ra ez eo lazet e vugale, en em weled a ra dile-zet gant an holl, hag isultet gant e bried hag e vignoned. Gweled a ra e gorf goleet a lorgnez, oc'h en em zibri hag o koueza a dammou, ne chom netra gantan euz e holl binvidigezou nemed eun tam teil var behini ez eo kontraign da c'hourvez, ha da skarza gant eun tam derbot ar prenved a zeu er meaz euz e groc'hen. En e c'hlac'h, en e dristidigez, en e boaniou horrupl, e teu da c'helven e vignoned ha d'o fedi da rei d'ezan eun tam frealz bennag, da gaout truez outan : *Miseremint mei !* Ho pezet truez ouzin ! Mez en aner e komz ouz tud bouzar. Na gav den a-bed a gemend en desse eun tam truez outan. Petra dristoc'h eged ar stad e pehini e oa an den santel Job ?

Na zonje ket d'eoc'h e c'hellse en em gaout stad true-zusoc'h evid e hini ? Ah, ma breudeur ha ma c'hoarez, silaouit hirio ar memez komzou lakeet gant hor Mam Santel an Iliz e ginou an Anaon tremenet, silaouit ar

vouez hirvouduz euz o kerent, euz ho konsorted, dal-c'het da ispla o mankou er prizon euz a justiz eun Doue rigorius !

Goulenn a reont evito o hunan ho sikeur hag hoc'h erbed, ne c'houennont ouzoc'h nemed eun neubeudik a bedennou, eun neubeudik a vad-oberou, a binjen, a iunou, a aluzennou, evid beza soulajet en o foaniou diremed... Ha bouzar e viot-hu d'o c'hlemmou, hag isansupl e viot-hu d'o foaniou ?

Sellit peger braz eo an tourmanchou o deuz da c'houzaon hag evid pesort rezon e maint delc'het e-kreiz ar flammou, kenta poent. Sellit peger braz eo an never evidoc'h da bedi evito ha pegen profitabl e ve evidoc'h diliüranz eun ene hepken euz ar Purkator ; eil poent. En daou c'hir poaniou braz evid fautou dister, setu eno ar Stad euz an anaon paour ; pedennou red lavaret evito, avantajus d'eoc'h hoc'h-unan, setu eno ho tever.

Tad peurbadus na ankouait ket an anaon desedet !

C'houi c'heuz o laket var an douar. Ha c'houi, Sal-ver, ho pedi a ran dre ar gwad prisius hoc'h euz prizet skuill evid silvidigez ar bed-holl, sonjet penoz ez int bet eneou hag o deuz douget alhanoc'h en o c'halon, beteg o huanad diveza. C'houi, Spered-Santel, sonjet penoz ez int bet ho templou beo er bed-ma.

En em erbedi a ran ouzoc'h ive. Gwerch'ez glorijs Vari, mam ar re ankeniet, ho pedi a ran dre ar c'hlez a c'hlac'h ar a doullaz ho kalon pa welchach ho mab o verval var ar Groaz, kinnigit d'ezan an holl veritou euz e basion hag evaro, sonjet penoz, man a druez, ez int bet var an douar ho pugale muia karet, ho deuz bet var an douar eun devosion dener evidoc'h, ez oc'h bet o mam hag o fatronez.

Sellit a druez outo hag entanit va oditored gant eun druez santel e kenver an anaon. Ar c'hras-ze a c'houllomp digant ar Spered-Santel, dre ennoch-hu, oc'h ho saludi gant an El : *Ave Maria, etc.*

Kenta Poent

Evel na gredan ket e parlantfen ouz nikun na gredfe stard en eur purkator, ne zalein ket da broui d'eoc'h a zo unan. E ken kaz m'en em gaffe en ho touez eun heretik bennag, eun den adversour d'an Iliz, e bedi ran e berr gomzou da jilaou gant evez ar giriou-ma tennet a Gonsil Trent : « Ma vezo eskumunuget, piou bennag a lavaro penoz goude ma'z eo pardonet ar peched ha dilemet ar boan peurbadus, na chom ket c'hoaz eur boan amzerus (temporel) pehini a ranker da c'houzaon er bed-ma pe er bed-all. » Eskumunugen eta var biou bennag na gredo ket ez euz eur purkator, da lavaret eo, eul lec'h bennag e pehini eneou an dud just a beurachu o finijen abarz mond d'ar Baradoz !

Red eo eta anzao ez euz eur purkator, e pehini ema an eneou n'o deuz ket satisfiet e peb tra da justis Doue var ar bed-ma.

Daou sort poan a andurer er purkator, eme an Tadou Santel euz an Iliz, memez tra evel en ifern. N'en deuz ken diferanz all etrezo nemed ez eo poaniou an ifern evid birviken, ha ma'z eo poaniou ar purkator evid eun amzer hepken. *Eodem igne cruciatur justus et im-*

pius. Er memez tan e vez poazet an den just hag an den impi.

Ar c'henta poan, eo beza prinvet deuz ar gwel a Zoue, hag houma zo eur boan seul derruploc'h d'an ene a zo er purkator ma'z eo brasoc'h e garantez e kenver Doue, euz a hehini ec'h anavez skleroc'h ar barfetegezou, ha dre eno ez eo krenvoc'h ar c'hoant en deuz d'en em unani gant Doue. Mar gwelit an holl grevusted euz a boan an eneou kastizet, eun eksempl tennet euz ar Skritur-Sakr a rei marteze eur skeudik dister d'eoc'h da gomprenn deuz a boan ar purkator.

Keid ha m'edo Absalon en harlu er gear a Gessur, na lennomp ket en desse en em glemmet euz e harlu, nag e vize glac'haret braz da veza dispartiet deuz e dad. Mez pa zeuaz Job, e vignon fidel, da gelaoui d'ezan en doa obtenet d'ezan digant ar roue, e dad, an aotre da zistrei d'ar gear a Jeruzalem, mez gant ma ne vije morsse antreet er palez, *revertatur in domum meam sed faciem meam non rideat*, n'en deuz nemed distrei d'ar gear, mez heb en em brezanti dirazon, e lennomp ez oabet ar varnedigez-ze kalz horruploc'h da Absalon eged ne ioa an diezamant euz e harlu. Lenna a reomp elavaraz en eur grial :

« Penoz, emezan, permeti a rer d'in distrei da Jeruzalem, e-lec'h ma welin palez, jardrinou, tiez kaer va zad, ha difenn a rer d'in ar gontantamant hag ar bliadur em be da weled va zad hen e-hunan ! Salokraz, n'en deo ket eur blijadur a zo bet great d'in, n'en de bet great nemed kreski va foan ha va enkrez : keid ma ne welin ket va zad, ne rin nemed ruza ha mervel bemdez. Mar felle d'ezan va maro, perag n'en deuz ket va c'hondaoonet ? »

Mez, breudeur ha c'hoarezed, mar deo bet gwell gant Absalon gouzaon ar maro evid chom dispartiet deuz e dad, petra bennag ma oa aotreet d'ezan distrei d'ar gear, pəsort poan, pesort enkrez, n'en deo ket evid eneou ar Purkator beza dispartiet euz a Jeruzalem an Nenv, hag euz a weled eun Doue pehini a zo bet an objet euz a holl c'hoantegou o'chalon !

(*Da hevit.*)

MALLOZ AR BARZ

D'AR GARREK.

Huel huel, e lein eur roz,
Eur c'hastel braz oa gwech all goz.
Lugerni re uz d'ar zaonen,
Ha tro-war-dro, uz d'ar blenen,
En he gichen oa liorzou,
C'houez vad enhê gant al louzou.
Bep tu strinke mamennou skler,
Ouz ar re buran a veler.
Ha duma-duhont, oa lennou,
Ha stank war ho bord dervennou.
Eno o chom eur baron ter,
He glenv pa sko a zaouhanter.

Ha moret eo tal ar baron,
E ma 'n he goaze war he dron.
War he spered sonjou garo,
Na sonj 'met torfed ha maro !
Daou varz baler, eun devez,
E-tal ar c'hastel 'nem gavez.
Eun blê gwen-kan, eun blê melen,
A oar meuli, a oar kelen.
An hini koz zo diskennet
Diwar he varc'h, he varc'h sternet.
— Kan, e lâr d'ar barz ble melen,
Ha me zono gant ma zelen ;
Kan da werziou ar re gaëra,
Da zistan ar baron terra. »
Hag et er zal ar barz-zoner,
Ha war he lerc'h ar barz-kaner.
Ar baron ter, zo war he dron,
Hag en he gichen an itron.
Ken skeduz evel eur rod-gloar,
Ha hi ken douz ha liou al loar.
Ar barz koz a zon he delen,
He delen sklintin aour melen,
Zoniri gaer deuz an dousan,
An holl bammet a zell outhan.
Ha flour ha skler, mouez egile
A gan neuze 'vel an ele.
Ha war eun dro, hi gan ho daou,
Ken eo eun dudi ho zelaou ;
Hi a gan amzer ar bleuniou,
C'houez vad ha douzder ar mêziou.
Hi gan diou galon unanet,
Hag o tispartia rannet.
Hi a c'houlen a vo peb den
Doujet, karet ha dichaden.
Hi a c'houlen a vo fidel,
Ha fur, ha leal, ha zantel.
Kana rant oll pez a ra vad,
Pez a ra d'ar galon krenvât.
Ouz ho zelaou, ouz ho gweled,
An dud a vrezel 'deuz gouelet.
An itron dôl d'hê eur rozen,
Neve dapet deuz an drezen.
A zavet 'n he zav ar baron,
Zavet 'n eun tôl, diwar he dron.
— Gwaleur warnhoc'h-hu, ha maro
Lâr d'ar varzed, lem ha garo.
Ma zud a vrezel 'deuz gouelet
Ha ma fried zo touellet ! »
Herruz ha ter e tol he glenv,
Vel luc'heden a dreuz d'an nenv
Hag ar barz iaouank o sempli,
'N he geste digor eur gouli.
Morlivet eo vel eun tam koar,
He wad a red war an douar.

Oll dud a vrezel ar baron,
 Ia mez gant stravill ha spouron,
 Etre diou vrec'h ar barz-zoner,
 E varv keit ze ar barz-kaner.
 Ganthan 'n he vantel eo paket,
 Ha war he varv kenkent laket.
 Ar barz koz emez ar c'hastel,
 A chom dirak ar gled-rastel.
 Kemer ra neuze he delen,
 He delen skliniin aour melen
 War an nor houarn digoret,
 He delen vad en euz torret.
 He vouez, skiltruz, ha drouk ennihi
 Lak ar c'hastel da dregerni !

—o—

— « Malloz ! malloz d'hoc'h-hu, maner !
 Ha d'ho touriou huel en er !
 Me gar na ve ken, 'n ho salliu,
 Zoniri, na kan, na gweliou.
 Met dalc'h-mad, dalc'h-mad, zon ar c'hlaz !
 Hirvoud ha garm, torfed ha laz !
 Kent vont gant Doue diskaret,
 Enhê drez ha spern hag aëred !
 Malloz warnhoc'h-hu, liorzou !
 Leun a c'houez vad, gant al louzou !
 Me zav diraghoc'h, tro-war-dro,
 Drem gwällivet hema maro !
 Ma vo goenvet ieot ho klazen,
 Warnhê biken glao na glizen !
 Ma vo troc'het ho tervennou,
 Ha dizec'het ho mamennou !
 Malloz d'id-te ! en euz lazet
 Kaëra kaner noa ar varzed !
 Ma varvo ouzid da ziou vrec'h !
 Ha ma 'no d'enebour an trec'h !
 Ma vo da c'houg dindan he droad,
 Hag he gleze ru gant da wad !
 Ma vo ankouet da hano !
 Barz abed vid-oud na gano !... »

—o—

Malloz ar barz zo bet klevet,
 Bete Doue e bet zavet.
 Kouet ar c'hastel, kouet e douriou,
 Drez, spern hag aëred er zalliu.
 Lec'h oa gwech-all liorzou kaër,
 Na welez ken met eul leurgèr.
 Ar mamennou zo dizec'het,
 Hag an dervennou zo troc'het
 Ankouet eo hano ar baron,
 Arok-han neuz ken a spouron.
 Malloz ar barz zo bet klevet,
 Bete Doue eo bet zavet.

AR GALL.

Kelennadurez an Tad-koz

En deiz-all, var dro poent-mern,
 Me zigwezaz e Penn-ar-Wern.
 Ar gear-ze, ma n'hen ouzoch,
 Zo tre Ar Merzer, hag Ar Roc'h.

Me zo zur n'euz ket en Bro-C'hall,
 Nag en Breiz-Izel kalz tiez all,
 Elleac'h ma ve kavet enn-ho,
 Peder lignez, vel zo eno :
 An tad hag ar vamen-gü, beo c'hoaz,
 A gren da bevar-ugent vloaz,
 An tad hag ar vamm goz iveau,
 Iac'h-tre hag a labour bemdez,
 Eur vamm iaouank hag an tad,
 Bugule vian, eun toullad.

Gaoliatet am 'oa dour ha pri,
 Abarz en em gaout tost d'an ti
 Ha me, dispelega va bragou,
 Digaillara mad va boutou,
 Arog digwezoud var al-leur.

E c'helle beza peder heur
 Euz ar chiminal e save,
 Eur bouill moged varzu an ne.
 Hervez ma vedomp ar gwener,
 Me zonjaz : « Bario e mer,
 Oc'h oza pe larda kampoez,
 Mad-tre hirio, me a zigwez. »

Choum a rejen oll-sebezet,
 O velet kaouennou staget,
 Ouz kement welen a zoriou,
 Var ar c'hreier koz gant tachou.
 Darbed d'in kemeret abeg,
 Er bern-teil flearius a doureg
 Staiolet tostik da zor an ti,
 Eur pemmoch, er mez o tibri.

Herbeded oan gant mouez Medor,
 Setu Job-koz dont var an 'or,
 Da gomz ouzin, laouen dezhan :
 « Plijadur a rez d'in kenan,
 Mad-tre o peuz great va mignoun,
 O tond da velet ac'hanoun...
 Ouz petra vedoz o sellet,
 Aze pa zoud en-em gavet ?

— Job-koz, me a glaske kompreñ,
 Perag 'euz stignet eur gaouën
 Etal kement o peuz a graou.

— Va mab, n'en ouzoud ket ?.. selaou,
 Staget int bet aze mechaniz,
 Evit miret euz an drouk-chanz,
 Diwal raint bepred ar loened
 Ouz ar maro hag ar c'hlenned.
 Sao-ta ganen da c'horre 'n-ti,
 Eun nebeut kampoez a zribi. »

En eur gerzoud da heul Job-koz,
 Me zelle ouz ar gweleou-kloz,

Kizellet flour gant eur c'halvez,
 Diskennet pell-a-zo er bez,
 Pere a zoug e poltrejou,
 Imachou-sakr, chapeledou.
 Er vessellier, en traon an ti,
 Na velen nemet skudilli :
 Skudilli pri, skudilli koat,
 Assiedou, n'oa hini avad.
 Ar loaiou beuz, ledan ha berr,
 Zistribille er parallier.
 Er chiminal vraz an anduill,
 Duet gant moget hag uzuill,
 A zioc'h berniou lard-teuz, kig-moc'h,
 Zeblante c'houek, m'en lavar d'oc'h.
 An drezen ziskoueze he dent,
 Du-ped, d'an dud p'en emgavent,
 Me a roaz eun taol-lagad
 En arbel-goz var an dillad,
 Pleget ha renket gant evez.
 Pep tra en ti oa disklabez,
 Ar vugale zelle ouzin,
 Lod gant ankrez, lod o c'hoarzin.
 Eun estranjour, 'hellit kredi,
 Ve ket gwelet bemdez en ti.

An hini-goz, vel ar c'hustum,
 A chache var e c'horn butun,
 Hi c'haout a riz var an oaled,
 O c'h oza krampoëz daoulinet.
 « Mari-Anna, penoz za 'r vuez ?
 — Mad-tre va mab, ma ia ganez ?
 Abarz ar fin, o peuz gellet,
 Betek aman, dont d'hor gwelet...
 Dalc'h tost d'an daol, mar plij ganez,
 E tanvi breman va c'hrampoëz,
 Kemer outho, m'ho c'havez mad,
 Kement hag ober, eur c'hovad.
 — Mari-Anna, great o peuz eur bern,
 A n'ho dreboc'h ket oll da vern ?
 — Nan, a-dra-zur, me ar vamm-gü,
 En eur duffad var al ludu,
 Pa zigwez d'in ober krampoëz,
 Me ra bep tro leiz eun tanvoëz,
 Pere gavomp d'ober souben,
 Vid ar zizun, da nep a c'houlen.
 — Mad e kaver ta anezho ?
 — Ar vugale zo ruz varnho.
 — E pep fëson m'ho kav dispar.
 Ma rankan hen anzao heb mar,
 O c'havan gwelloc'h koulskoude,
 Pa vezont soubet gant kafe. »

Job-koz epad an amzer-ze,
 Héb laret ger a vuzhoarze.
 Karget o d'oa d'in va skudel,
 Gant lez ken dous evel ar mel :
 — Kleo aman-ta, lavaraz he,
 Souba e grampoëz gant kafe !
 Me oar evad e z oud lipous,
 Koulz vel eur bourhis dibikous,
 Mad, em zi-me, n'o pezo ket,
 Aman n'a ve ket implijet.

Zoken, keit ma vezin me beo,
 Mar gellan, biken na vez.
 Nann, nann, va c'hredi mad 'hellez,
 N'euellinn tam ar c'hichou nevez.
 Gwechall, p'eden iaouank er vro,
 Euz a gafé n'oa ket hano.
 Heb an dra-ze z'oun bet savet,
 Gwel, koz soken am euz bevet.
 — Job-koz, me o ped da gompreñ,
 An amzer zo chenchet a genn
 Gouzoud a ni ar Iaouankiz,
 A rank heuilla bepred ar c'his.
 Giziou na dalvezont diner !
 Ar c'hafé n'eo ket eur pred ker :
 Gwelit, e kear har var ar mez,
 Kalz tud a bred ganthan bemdez.
 — Evit tud ker, ne laran ket,
 A deufe da geroc'h o fred,
 Pe gwir rankont prena peb tra,
 Koulz kig, aman, evel bara.
 Kred ac'hanon, var ar meziou,
 Vo rivin kalz tiegeziou,
 Heuilla re vad ar c'hiziou foll,
 Pere zo doujet gant an-oll,
 Hag e pep leac'h, siouaz ! breman.
 Selaou, va mab, ar c'homzou man,
 Na zeblantez ket va c'hredi,
 A benn eur pennad e veli :
 Gant ar c'hafé c'hellez kompreñ,
 Eo red mad dibri bara gwen,
 N'eo ket a dra zur bara du,
 Kollet a ve ar vlaz doustu.
 Var an aman a ve chachet
 Eur pillerad ve buan teuzet.
 Sug, a ranker da gaout iveauz,
 Re c'houero ve kavet anez.
 Ouspenn-ze, gant lez dre-zien,
 Kalz merc'hed ha goazed soken,
 A gustum aliez en meska :
 Disken gwelioc'h fëson a ra,
 An oll goazed, en o c'hafé
 Vit en éva skuill eur banne,
 Guin-ardant, pe hini finnec'h.
 Goudeze, d'en ienna startoc'h,
 E koumeront eur banne c'hoaz,
 Aliez, meur da hini, siouaz !
 Kalz traou a ranker da brena,
 Na vent ket kavet vit netra.
 An arc'hant ve staolet er mez,
 Moanèt buan ar ialc'hig kez.

Elleach hor bevanz pemp-deziek
 A gavomp oll en hon tiek :
 Bara du, kig, iod, patatez,
 Lez a keuneud 'vid hor c'hrampoëz,
 Na vankont ket var dro an ti.

A neuze c'hoaz ar c'houmeri
 (Troët in bet a bep amzer,
 Da flippata, mez euz o c'her
 Da zrailla 'varben an estren,)
 A deu an eil e ti eben.

Evelse, pepini d'o zro,
E kustumont ober friko.
Pa deu o 'hini, rankoc'h beva,
Fournis da zibri, da eva
D'eun tiad tud digor o beg,
Evit fest an heveladek.
Gwelet a rez petra c'hoarvez,
Neuze gant al labourer kez ?
Var e gein pa gwez gou'-Mikel
Kazi goullo, gav an arbel,
N'en deuz eun tammik pe-a-dra,
Siouas ! teuzi buan a ra...

N'oun ket evit kompreñ a ve
Lod ker troet gant ar c'hafe :
Daoust a zaoust na n'eo nemet dour,
N'eo ket bevans d'eur micherour !
Lavar d'in ha n'eo ket gwelloc'h,
Iod kerc'h pe souben ar c'hig-moc'h ?
Gwelet a ran kalz tud iaouank,
A dlefe beza iac'h, divank,
Taget gant klevejou abred.
A red eo beza estonnet ?
Ma de ar c'hundu hon 'deuz-ni,
Vent iac'h-pesk betek o c'hosni.
Kaout ra dezho beva dispar,
Na reont nemet stomogou iar !...
Gwelet a rez breman va mab,
E c'heller c'hoarzinn ober goap,
Komzou Job-koz a zo gwirion. »
'Vit gwir, me gred en doa rôzon.

Ar Faou.

AR BRUGER.

Ar vezen hag ar gaërel

Tom an amzer. Eur gaërel eun deiz a gouske c'houek
Var al létoun, enn disheol eun dervenn bodennek,
Pa deuaz eur c'horn-mezen, dioc'h ar brank distaget,
War beg he fri da goueza. Setu hi dihunet,
Ha, spountet holl, e tired 'n eur daol eur griaden.
Hogen, eur raz hi velaz penn-follet o tremenn.
« Petra zo en em gavet ? c'houennaz-hen outhi.
« Gwall trubuillet ho kavan.

— « Bez ez oan, emezi,
« Dindan eur wezen-dêro, ô kousket goude leïn,
« Hag eur pikol bod, siouaz ! 'zo kouezet var ma c'hein.. »
Hag hep chom da echui kounta e abadenn,
E laosk ar raz sebezet e kreiz ar vinojen.
Neuze ar raz, mar kredit, a red, ma c'hoar redék,
Var zu ar oarem dosta da gaout he amezek.
« Ne ouzoc'h ket, Iann-Lapin, pebez nevezenti
« A zo hirio c'hoarvezet a genn-dost euz ho ti ?
« Var eur gaërel, eur vezen, eur pez mezer-dêro,
« Bremaïk a zo kouezet, ha flastret eo maro.
« Bez ez oun bet ya unan o welet ar vezen
« Ha raktal ez oun deuet, va mignoun, d'ho kelen... »

Ember, d'an abardaez, Iannik, o troidall
Dre ar parkeier melchen, 'gavaz lapined all,
Ha, bodet en dro d'ezan, e tibunaz d'ezo
Histor ar paour-keaz gaërel hag ar vezen-dêro.
« Ia, bet e vijec'h mantret, emezan, o klevet
« Trouz an dervenn o koueza e kreiz tan al luc'ched,
« Hag ar c'hurun o krozal... »

Tra m'edo o prezeg,
Eur big, p'hini en em gave en eur vojenn halek
E kichenik, a glevaz Iann-Lapin ha, kerkent,
Margot, ar lapouz begek, d'en em lakaat en hent
'Vit skign dre holl ar c'helou.

« Assur eur c'hren-douar,
« Spountuz meurbed ha skrijuz ioa bet var he lavar.
« Evit doare, emezi, bez ez int niveruz
« Ar re a zo bet lazet... »

Ar c'helou truezuz,
D'an antronoaz d'ar beure, a oe anavezet
Dre bevar c'horn ar c'hountre. An holl aneveded,
Er parkeier, er prajou, er strouez tro var dro,
Bete memez er c'hreier, n'oa ken kaoz etrezo.

Nag a weach e vez gwelet kélou en hon touez
Mond euz ann eil d'egile ato var gresk ives ;
Rak kalz a dud dibreder a c'hoar ho ziskuilla
Evel al loénidigou deuz arrimadel-ma.

CHARLEZ AR BRAS.

KARANTEZ

Ar vue zo c'houerv aliez ;
Muioch gav an den a enkreñ
A zispi hag a galonad,
Evid eürusted hag eurvad,
Ha koulskoude a zo deiou
E ver joaus vel doueou,
Ha neuze ankouaer buon
Ar glac'har hag ar rann-galon.
An deiou-ze zo skerijen
A zeu da lawenaat an den.
Evel bann loar, kreiz an noziou,
O skuill sklerder var an henchou.
D'an holl, da vihan ha da vraz,
E roont nerz eneb d'ar gloaz,
An eneou, arok serret,
A zigor neuze da garet !
Karet a zo ken dous d'an den !
Hep ar garantez, na gredfen
C'hallcher beva var an douar,
Mesk kemend a geuz, a c'hlac'har.
Ar vue hep-hi a vije
Henvel ouz ar bokedou gwe,
A chom er c'harz kuzet dalc'hamad
Hep skuill tro var dro d'ê c'houez-vad.
An amzer a gerz prim ha prim.
Goude tomder e teu ar frim,

'Nem garomp eta, ma mestrez,
 'Nem garomp 'rok fin an devez...
 Arc'hoaz e vo re divezad,
 Ro d'in hirio 'ta ma memad
 Chilaou breman 'ta da eostik
 Gant e ganaouen tenerik.
 Sell tro var dro, na pegen kaér
 Eo ar parkou, ar prajeier,
 Eur vantell skler, glaz, gwen ha ru,
 Zo taolet varnê a bep tu.
 Chilaou o hiboud ar wazik,
 Hag intent a rez he muzik ?
 Eüruz ec'h eo, pa 'zeo leusket
 Da gas lec'h ma fell d'ai he red.
 Karet a ra moned da guz
 Mesk ar ieot glaz, evel mezus,
 Na vije gwelet a-vechou
 O pok da dreid ar bokejou....
 He mouez zo douz ; hogen er gwe
 Hini 'n avel n'e ket ken iè :
 « 'Nem garet pe c'hellet ober,
 Na ve ket dalc'hmad an amzer.
 Hirio é brao. An oabl zo pur,
 Mez arc'hoaz na n'e ket assur,
 Er pellder du-hont me glev trouz,
 Savar ar stourmad o c'hourdrouz.
 Kement tra 'nem gav var e roud
 A oenv. Ho kalon a c'hell boud
 Lazet e-kreiz e garante
 Ma kouez varnan eur barr-arne... »
 . . . . .
 Hastomp eta, ma gwir vestrez,
 'Nem garout 'rok fin an devez.
 Karantez na bad ket dalc'hmad,
 Arc'hoaz e vo re divezad !

Karedik ar Chozik.

KANAOUEN EURED

D'am chenderv Louis Bosson ha d'e zousik M. A. Treussard.
 Dimeuz donder ar c'hoajou, douget war an avel,
 Kleviz an de all eur vouez douz douz evel ar mél,
 O laret ar c'homzou-man, dudius d'am ine :
 — « Du-hont, en parrouz Trafrin, vo eur gouel hepdale. »
 A vo eur gouel hepdale ?... Me kerkent da sonjal...
 Hag e kleviz ar vouezik o laret d'in raktal :
 « Da genderv ker Louis Bosson 'n euz kavet eur vleuen,
 Eur vleuen euz ar bravon kutuillet en draouien...
 Gand eur vleuenik ken koant hen a zo evuruz,
 Na c'houlfé biken he c'holl : bezan eo talvouduz !
 Dre-ze en euz bet sonjet he c'has d'e liorzik
 Elec'h karo anezi a greiz e galonik ! »
 Goude eur c'helou ken mad on deut aman seder,
 Da weled ar vleuen goant, ken brudet ha ken kaér...

O Doue ! petra welan ? Mignon Louis, eur vleuen !
 Kaëroc'h eged eur vleuen... lar 'ta eur berlezen !!
 Oh ! ia dibabet e teuz eur berlezen dispar,
 Evelti 'vo ket kavet, zur on, war an douar ;
 Evelti n'euz ket unan en hon Bro Breiz-Izel,
 An holl a lavar outi : O koanta turzunel !
 Hi a zo eun durzunel dimeuz broïk Kerne
 Zavet ez eo war ar maez en kichen ar mene ;
 Eno hi-he deuz kavet gand gwad nerzuz, iec'hed
 Eur galon vadelezuz, giziou fur ha gened !..
 He daoulagad zo skeduz evel an heol-mintin,
 Evel kân al lapoused he mouez a zo sklintin ;
 He zellou dôn ha tener, mezellour hec'h ine,
 A lar d'in a zo 'n he c'hereiz kalz kalz a garante.
 En tu-hont ma 'z eo koant-koant, he deuz disket ive,
 Gand eun tad hag eur vam vad labourat stard bemde :
 Labour, koantiri, furnez, setu aze, me gred,
 Ar pez a zo ar gwellan el loden ar merc'hed !
 Gouveet teuz 'n em gemer, o Louis, ma c'henderv ker,
 N'az piye biken kavet gwelloc'h deuz da vicher.
 Eur Vreizadez fur ha krenv, eur plac'h a diegez
 A vezoo evidout-te eur gwir vilinerez !
 Ganid hi deuz bet ive — d'ai ma gourc'hemenno !
 Eur potr euz ar re wellan a zo ebarz ar vro ;
 Ganid he do plijadur, he do evurusted :
 Da galon a zo eon ha leun a lealded !
 Gweled a ran ac'hanoch ho taou 'barz ar vilin
 O kana, o kaozeal, dalc'hmad o vousc'hoarzin ;
 An deveziou evidoc'h a vo deveziou hanv :
 Pa 'n em gar ar priejou an amzer a deu sklav !
 Digemeret ta hirie en devez ho eured
 Gwellan mennoziou ho tud ha re ho mignoned :
 — « Bue hir d'ac'h, daou bried, iec'hed ha levezenez
 Ra vezoo ar peuch' paduz o ren ho tiegez !
 Ra zeuio 'n aotro Doue en kreiz e vadelez
 Da viniga hoc'h oaled 'n eur rei d'ac'h aliez,
 Kalz-kalz a vugaligou, potred, merc'hed disi
 A gafet diweatoc'h da harpa ho kozni !
 Ee'h an war ze d'achui, c'houllan ket ho skwiza,
 Araok teurel ma fluen klevet c'hoaz kement-ma :
 Bezet, bezet evuruz ! hag evel an dud koz
 Plijadur d'ac'h er bed-man, ha joa er Baradoz !..

Ar Yodet BOCHER

Me hanveu de Seglian

(Ma c'himiad da Seglian)

Er huerzen e lakamb amen hiniu e zou labour un den iaouank a Seglian (Bro-Guened) maru d'en oed a buar ble arnuigent. Goude bout groeit e studi e kloerdi Santez-Anna, en Nozerh e zistroaz d'er ger, mes el ne oe ket kriu anehou ean e glaskas ul leh e ker get er chonj e vehe bet esoc'h dehou inou. Er huerzen men e skriuas erauk kuitad er ger.

Breizad guirion ha guerzour mad, En Nozerh e skriue el lod muian ag e liherieu e brehoneg ; lies memb ean e hre

guerzenneu gete. Hun lennerion e huelou, e len er huerzen men, penaus En Nozerh e oe guir Varh ; kalz ag e huerzenneu e zou tost kar de re Prosper Proux, ur Barh kalonek aral en des gouiet skriu er brehoneg get kement a zous-ter hag en des groeit guerzieu ken melodius.

Me zou en gorto de choej hoah guerzenneu aral eit Ar Vro, en e zornskrideu em es bet en eurvat de gavet e ti mignonned d'En Nozerh.

ER BARTH LABOURER.

—o—

Ar vordig me fenestr 'oe un en e kannein,
Chonjal e hren e oe 'laret kenevou d'ein ;
Kanna 'hre truheus, ken trist e oe e don,
E kleuet e gannen, rannein hrsas me halon.
Goude men doe achiù, me grogas em fluen
Ha skriuas me hanveu ar un tam paper guen.
Kenevo Seglian, d'en ol tud a mem bro,
En ur berrig amzer 'ma ret d'ein partio :
Kuitat aveit perpet kerent hag amied,
Monet d'er herieu vras de ridek dre er bed.
Kenevo d'oh kereh, ker riant ha jaùis (1)
Emen em es paset amzer me iouankis ;
En oh em es tanoeit ol er plijadurieu
E ra Doue, er vro men, d'en dud ag er mezeu.
Adieu pradeu, parkeu, e pere e on bet
Ker lies avel bamde, e kondui me lonned ;
Koutant ha disoursi, enoh 'm es labouret.
Lies mat eue en huiz 'n des trezet me roched ;
Mes dous oe en huizen 'zivere a me zal,
Rak ne houien ket hoah petra e oe ouilal.
Adieu drest tra d'em mam, adieu eue d'em hoer ;
'N hanter a me halon 'chom ar me lerh er ger.
Pe chonjan e me mam, en e glahar ker bras,
Rannein hra me halon, me spred zou digas.
O pegement a gem etre en niù vicher !
A vout labourer-douar mont de vout maltoter !
Dilezel a koste er mirhi, en trancheu,
Eit monet de verchein talieu er varikeu !
Peh sort rezon enta e hra d'ein me kuitat ?
En dud lar d'ein 'm bou ke, mez ke re zevehat
Me mam zou fol genein, karet on get me hoer,
Ol me zigeah nen des meit istim em hever ;
Amied a bep tu, ne vanke d'ein nitra 'bet,
Den doh-on nen des kas, get en ol 'on karet.
Mez ar fatalite zah perp d'em fousein
Gober hra d'ein avans a pe faut d'ein kulein.
Me gred 'ma bet get Doue a viskoah kemennet
Ne gavein er vro-men james boneur parfet.
Surhoalh ma Ean eue me hondui dre er vreh ;
N'em es mui meit heli ha sentein d'oh e voeh :
Doh er re e garan 'ma red dispartiein ;
(Perak hes bet reit d'ein ur galon eit karein ?)
Me gar ur verh iaouank hi n'er goui ket reih mat ;
Mar er goui sur un de, e vou re zévéhat.
Marse dre deu gant leù e vemb dispartiet
James mui 'n hun buhe ne veemb unannet.
M'hi have kalz braùoh eit en hiaul da greiste ;
Hi oe m'oll esperans, ha me oll leùine.
D'er sul goude bout bet hi guelet en ovren
Me ie joeius d'er ger, kontant hed er suhen ;

(1) joeius pe leuen.

Er sul arlerh are, n' ur vonet en Iliz
Me hetan sell veze aveit Mari-Louiz,
A pe vein pell doh-ti marse e tei ke d'ein
Neoah me lar dehi kenevo hemb ouilein.

Ken achiu, e fal d'ein laret hoah kenevo
D'em kamerad brasan 'chom ar me lerh er vro
Kenevo Iann er Born, adieu me hamerad.
D'hous iehed e ivan me devehan tapad.
Hui e hues bet eit-on perpet guir garante
Mignon erbet el oh ne gavein em buhe
Mersi d'en oblijans e hues bet em andred
Na viuehen kant vle, sur n'hous ankoehin ket.

Goude se eit pellat er chonjeu trist doh on
Me gemeras me horn ha hum lakas de son.
Er parkeu, er pradeu e sonne tro ha tro ;
Koed Monorez perpet reskonde kenevo.
En ein bihan ean memb kuhet er rezinen
E ben geton pleget ankoeh e sonnen ;
En nean 'oe tefourek, hag en amzer tioel,
Kommans 'hre tapenneu glaù koehel ar en del.
Ha 'n un taul er luhed roegas er gogusen
Me huelas splan skriuet, e tan ru, ul linen :
Esperans ! den iaouank, plaset veet er vro,
Ha hui larou demat leh laret kenevo...

EN NOZERH.

Treu kouh

— Pen de achiù er pred,
Ar ha gaér perhinded
Minour, red d'ad laret
Er sonnen hes saüet ».
— El un ein, ir gouian,
Sonnein tam ne houian »!
— Lan ha veg a geuier ;
Te son er hoedeuier
Kerkoulz el en estik
Pe chonjes g'ha zousik ».
— Haval d'el leüenan,
Sonnein tam ne hellan ».
* *
Aben kaér, ur voesik
E lar d'ein ken dousik :
— Pen de guir ne sonnet
Mem bou er son skriuet ».
— Ne mes chet a baper ;
Ur foulou 'mes d'ober ».
Goude bout betunet,
Doh taul, in ur hoarhet,
Me gemer un alüe,
Me ia er gampr delüe.
— Chê, paper mes klasket,
Arnhon i ve skriuet ».
Diù hoer ievankik flam
E gonze d'ein. Ur bam !

Lausket ar er foulou,
Ul limaj e huelen.
— Trugare ta, hou tiü,
I han bermen de skriu ».
Ha, el en äuelen,
Kenteh ind e zichen.
Em sah e mes cherret
El limaj bokedet.
— Piü en des hi kollet ?
Marse i vou bannet » ?
— Ne pas, merhedigeu,
Dahmad, hou pleuigeu
E vleuou ar galon.
Minourik Kervidon ».
— Goep erhoalh ni e hra !
Ul limaj zou nitra.
Hou volante marse
Oe kol el linaj-se ?
Hemb mein 'bet, chonj unon
E oe kol he halon.
— Piü en des ean kollet ?
Purchanj e vou bannet.
— Eid biruikin, plahik,
Oeit è hou kalonik !
Pen de hou volante
Hou pou me harante !

PENGLUIK.

Me Sonner

Aze un tamig koed
Em es hreit ur sonner ;
E gory e zou kalet,
E hanchen son tiner.

DISKAN

Aveit mem bro
Me sonner e sonnou,
Hag en ol er hleouo
A seh leu tro ha tro.
D'anderu ha de vintin
E flaouitan get hon ;
E voeh skler ha sklinton
E blij de me halon.
Ur bonbard em es hreit
E korf berig amzer ;
A liu mes hi goleit :
Luhein e hra el guer.
Ar me sonner karet,
Me zisk breman kanein
Er peh e zou er bed
E hrein plijadur d'ein.
Me gan er boketeu,
Er brug hag er radeu,
Hag er gue avelein
A freh karget ou fen.

Me gan er pradeuier
Er festeu, er brezel,
Burhudeu er Salver,
En ur ger Breih-Izel.

A zal e prantad men,
Guelloc'h aveit james,
Manne ha tevalen
Gleouou me huderez.
En hi, a bouiz kalon,
E huehein hemb dichueh ;
Er Gal, el er Breton,
E chileuou he boeh.
Me faut t'ein ma kannou
Melodius me sonner ;
Eüe ma hirvoudou
El er gabeleg ker.
Ean e hellei else
Bleuien er haloneu
Ha streuein guehave
Er soueh er speredeu.
Ne vern petra e zei
Son ataü mem bonbard ;
Rak te hembkin larei
Ma on trist pe gaillart.

JOB EN DROUZ-VOR.

JELVESTRIK Ar Chouan Bihan

TRAJEDIEN EN PEVAR ARVEST

Gant AN ARC'HANTEK

Hanoion : JELVESTRIK. — GUILLOU. — HERVE VRAZ. — YANN KLEGAN (fad Jelvestrik). — LOEIZ (breur Jelvestrik). — YANN Goz (ar Meliner). — AN ABAD LOEIZ — GASPAR (soudard republikan). — CHOUANTED.

ARVEST KENTA

Kevren I

JELVESTRIK e-unan
Doue pebeuz gwaleur ! ma c'halon zo rannet
O welet ma iontr paour gant ar re c'hlaz lazet,
Breman oun va unan heb den war an douar,
Ma buez ken ber c'hoaz a zo leun a c'hlac'h.
Ma zad ha ma breur Loeiz, deuz ma zo laret d'in,
Zo et da gombati — tra mezuz hag indign —
Enep Roue a Franz, hag enep ho breudeur.
Oh ! gwelloc'h a vese d'in mervel war an heur
Eget dont da stourmi enep Roue a Franz.
Ar sujedi, laran, a dle d'ho mestr doujans.

Souezet braz ec'h oun, me lar aman a gren
O weled ma zad, ma breur, e stourm deuz ar re wen;
Ma zad, deuz a meuz klevet, a oa eur c'christen mad,
Hag evid ar Roue nije skuillet e wad,
Ha mar ma deuz koste ar Republikaned
Ma c'halon lavar d'in eo bet gwell fazied
Mez evit repari an drouk a ra ma zad
Me ia dont dustu da gaout ar re vad,
Da gaout ar re Wen, hanved ar Chouanted
Evelse venjin c'hoaz maro ma iontr Jaffred.

Kevren II

GUILLOU

Petra zo ta potr bihan, ha da belec'h ec'h ez ?
Da zaoulagad zo trist, trist ive eo da vouez,
Petra ta lavarez da unan potr bihan ?
Ma n'em fazian ket, gaozeez deuz emgan,
Deuz ar soudarded c'hlaz ha deuz ar Chouanted
Ha deuz maro eun den, hanvez da iontr Jaffred,
Lavar d'in da hano, re da yam ha da dad,
En pelec'h out ganet, hag a vi eur potr mad.

Jelvestrik, souezet, a zell deuz ar Chouan

GUILLOU

Na lavarez netra ! aouen 'peuz ma bugel
A teufe ar Chouan d'ez lakat da verval,
Ar Chouanted, ma fotr, a zifan ar Roue
N'int ket n'am unanet 'vit laza bugale.

JELVESTRIK

Kleved meuz kaozeal deuz roll ar Chouanted
Gand ma iontr mad Jaffred ha gand e vignoned,
Mez pa meuz ho kwelet tout gand hoc'h armou
A meuz bet eun tam aoun. Pardonet d'in aotrou
Breman silaouit mad, difenner ar Roue.
Ma larin d'ec'h ma hano ha re ma zud ive
C'han da gonta dustu ma buez truezuz
Evit bea ken berr, ez eo gwell enkreus.

GUILLOU

Ia, ia, ma fotr bihan ! Kaoze, zilaou a ran.

JELVESTRIK

Hanvet oun Jelvestrik, ma zad zo Yann Klegan.
Ma mam gaez zo maro, bremaik vo dek vloaz zo,
Hanvet oa Soaz Ar Me. Doue d'he fardono.
Pa varvaz va mam baour, ne moa nemed daou vloa
Ma iontr Guillou Jaffred em c'hemeraz gant joa,
En pad dek vloa, den mad, oun bet ebarz he di
Deut mad oan gant an holl, karet gant pepini.
Allaz ! eur stad re vrao a noa gret Doue d'in,
Brema ma c'halonik zo beuzet gant jagrin.
Dech da noz, da nav heur, pa oamp et da gousket
Ar re c'hlaz miliget en ti zo antreet,
Neuze ma iontr Guillou hag e vreg Franceza
Zo bet lazet gante, n'ouzan ket 'vit petra.

GUILLOU

Mez te, Jelvestrik kaez, penoz a peuz galiet
Mond 'kuit deuz tre daouarn ar Republikaned ?

JELVESTRIK

Me oa barz ar c'hrignol, hanter gousket dija,
Pa oan bet dihunet gant eur skrij ar vrasa,

Me ziskennaz d'an traon hag a welaz lazet
 Ma moereb Franseza ha ma iontr Laou Jaffred,
 Ha me er maez dustu war lerc'h ar vuntrerien
 Neuze a weliz pell ar c'hoz dispac'herien.
 Allaz ! me zo breman ma hunan er bed-ma
 Na meuz na kar na par, den a-bed d'am loja.

Gouela ra Jelvestrik.

GUILLOU

Petra larez ! 'peuz den ?

JELVESTRIK

Meuz den war an douar.

GUILLOU

Mez da dad ha da vreur, ma fotr, d'in me lavar
 Hi zo lazet ive gant ar soudarded c'hlaz
 Pe maro int pell zo ? . . .

JELVESTRIK

Gwelloc'h 'vefe, allaz !
 Mervel vit ar vamm vro, rei d'ezi hon bue
 Eo zur ar gwella tra a meump digant Doue,
 Mez dont da gombati e vam hag e vreudeur
 Eo an dra mezusa hag ar brasa gwaleur
 A gouez var eur famill hag a louz anezi,
 Gwelloc'h 've ar maro. O pebeuz melkoni !

GUILLOU

Petra ta Jelvestrik ! da dad vefe treitour ?
 D'ar feiz ha d'ar Roue na c'houl ket rei sikour
 Pe martreze siwaz a stourm deuz tud e vro.
 'Vel a larez ma fotr, gwelloc'h eo ar maro,
 Gwelloc'h vefe ganin mervel e-war ar plas
 Eged bea trubard evel a oa Judas

Gouela ra Jetrestrik.

Na ouelez ket ma fotr, trugareka Doue
 Da vea roet d'id nerz ha kalon ive
 'Vit karout Breiz-Izel, mam an holl Vretoned
 Ha rei skoazel d'ezi evel ma 'z eo dleet.

JELVESTRIK

Ia, rei 'rin ma buez 'vit ar relijon
 'Vit ma Bro, ar Roue, an Oter hag an Tron,
 Difen a rin bemde gand an dud galloudus
 Ar pez ve meprizet gand an dud argasus.
 Galouped ar c'hoajou ha parkou Breiz-Izel
 Chaseal ar Re C'hlaz hag ober d'e brezel
 Kousked barz ar c'hoajou e mesk an deliou zec'h
 A rin bemde breman, c'hoaz na meuz ket a nec'h
 Pa meuz ken er bed-man med ma breur ha ma zad
 Pere o deuz o daou kuiteed an hent mad
 Evit heuil goaskerien douar ma zadou koz,
 N'anvezin ken ané deuz an deiz a fenoz.

Trei 'ra tresek Guillou hag a lar d'ean :
 Leveret d'in Guillou pe lec'h ma ar re Wenn ?
 Ma c'houilin diganté monet en ho banden.

GUILLOU

Te, ma fotr Jelvestrik, a zo re iaouank c'hoaz
 'Vit dont da gombati deuz ar zoudarded c'hlaz,
 Na peuz ket nerz awalc'h vit zouten ar skuizder
 Hag an dienez vraz a ve en peb amzer.

JELVESTRIK

Na meuz ket nerz awalc'h !

GUILLOU

Vit an holl dienez

O deuz ar Chouanted a ve bemde er maez,
 Dre ar skorn hag an erc'h, ar glao hag an avel,
 Evit bouta er maez gwaskerien Breiz-Izel ;
 Koulskoude pa peuz c'hoant da weld Herve Sazi
 Heul ac'hanoun, ma fotr, ma man da faltazi.

JELVESTRIK

Trugarez d'ac'h Guillou deuz hoc'h holl madelez
 Trugare da Zoue hag ive d'ar Werc'hez
 Da vea zilaouet peden eur bugelik
 A vo feal atao enep ar Republik.

Mond a raint kuit

Kevren III

YANN KLEGAN, LOEIZ, hag ar soudard GASPART
 Deut omp aman ma fotr heb bea bet o weled
 Da vreur keaz Jelvestrik e ti da iontr Jaffred.
 Breman zo c'houec'h la so meuz ket poket d'ean
 Koulskoude eo mab d'in evel d-out mab henan.
 Petra a dle sonjal da vamm er Baradoz ?
 Da ienien he goaz na rai ket he mennoz.
 Jelvestrik ma mab kaez a dle bea eüruz
 Gand eur voereb ken mad ha ken karantezuz
 Vel Franceza ar Me. He ioud ive zo mad
 Bevet neuz anean vel ma vije he vab.
 Ha mij e gweled c'hoaz ma mab kaez Jelvestrik
 Viven bed sederoc'h eget n'eo eun 'evnik,
 Ma brec'h vije krevoch evit stourm kalonek
 Deuz an dud miliget a ra drouk heb abek.

LOEIZ ar mab

Ben eur vech-all ma zad ebarz eun dra ken lent
 Zonchfet eun tamm gwelloc'h araog kemener en hent
 Rag pa reer an treo heb sonjal en peb tra
 A ve keun goudeze. Red eo gout 'n'em hencha.

YANN KLEGAN an tad

Me c'hanve brasoc'h c'hoaz ama glac'h ar dispar
 Ma vefe diskaret Jelvestrik d'an douar
 Gant eun den digalon a disakret ouspen,
 Vel a gaver breman ebarz meur a vanden ;
 Mar teufen da c'houzout piou an efe gret ze,
 An dorn a zo aman hen kasfe da Zoue,
 Pe d'an Diaoul, marteze, gant e baeron Judas
 Tad koz an trubarded, muntrer ar Mesias.

LOEIZ ar mab

Piou a teufe da skei, piou teufe da laza
 Eur bugel ken iaouank ?

AN TAD

Zilaou ta mab hena !

Arru zo eun benak rag kleved a ran trouz
 Na lavar netra ken vit a vemp dichabouz.

GASPAR eur zoudard

Devez mad sitoian. Bevet ar Republik !
 A gwir eo Yann Klegan, laret d'in eun tammik ?
 A oc'h deut d'hon c'hoste c'houi hag lo mab hena
 Da zifenn ar bobl paour hag an droajou brasa

Enep ar re a zebr al labourer douar
Leveret d'in ta Yann ?

YAN, AN TAD

Ia zur, gwir eo Gaspar.

GASPAR, ar soudard

C'houi Yann, zo eun den mad hag eun den a skiant
A gomprenn mad an treo vel eur republikan,
Ben eur pennad aman a vemp penvidik braz,
Erru eo an amzer da chanch an tu d'ar vaz ;
Neuze ni m'omp arc'hant hag enor en peb-lec'h
Pa na vo ken a noblaz, na belek, na menec'h,
Pephini a vo lipr d'ober he volonté
Rag eur pennad aman na vo ken a Zoue.

YAN, an tad

Piou a vo mestre neuze, ha piou a gomando ?
Na meuz biken klevet na bet gwelet eur vro
Heb eur mestre bennag, impaler pe roue
Hag ive en peb-lec'h eo anveet Doue.

GASPAR, ar soudard

Piou a vo mestre er vro, nemet ar bobl hepken !
Hen a rei lezeneou 'vit eurusted an den.
Sethu a-ze Yan gez roue neve ar vro ;
Rag goud ouzoc'h penoz eo et Loeiz d'ar maro.
Doue ar gristenien a vo kaset deuz Franz
Gant an holl veleien, hag an ive an noblaz ;
Ar Raezon vo hepken ebarz an ilizou
Ha leor droajou an den vo ar c'hatékizou.
Mez red eo d'in mont kuit tresek ar c'habiten,
Eun taol a zo d'ober, bec'h vo war ar re-wenn.

Mond a ra kuit

Kearen IV

YAN, hag e VAB

Na Doue, na roue, na mestre bet ken er vro
Biken barz ma buez na gleviz sotiso
Ken braz ha re Gaspar, den ien a disakret
A gasfe, me zo zur, e dud koz d'ar vered
Ma teufent da stourma deuz he benn avelet.
Tud evel an den-ze a zo diskiantet.

Ar mab LOEIS

Ia, ! tud 'vel an den-ze ve barz an dispac'h
Vit kanna a laerez hag ober torfejou.
Ve ket diez ma zad dont da gavout arc'hant
Neur laza ar pinvik, hag ar re innosant,
Neur laerez ilizou, hag holl madou ar zent ;
Sort treo-ze, ma zad kaez, na refomp ket welkent,
Rag Doue aasti a-bred pe divezad
Gwall oberou an den. N'eo ket gwir-ta ma zad ?

AN TAD

Gwir a larez ma mab, ha plijadur rez d'in,
Nan biken da dana na da laerez na n'in,
Gwelloc'h ve d'in mervel e-lec'h-man war an heur
Vit dont da n'om louza e-barz gwad ma breudeur.
Koulskoude mar eo gwir eo bet devet ma zi
Ma gwad a lavar d'in eo red en em vengi,
A rei dant evit dant d'ar Judazou neuze
O laza a rin zur.....

AR MAB

Peoc'h en hano Doue !

Piou neuz bet laret d'eoc'h oa bet ar Chouanted
O tevi hon 'zi paour, na peut ket d'in laret ?

AN TAD

Piou ve nemet Yann goz, meliner ar Poull-du
Hen anvez ar c'helou a zeu deuz a bep tu,
Hen neuz lavaret d'in a oa tud er vro-man,
O doa c'houezet an tan, o unan emean.

(Da genderc'hel).

Leorlennadur

Chants populaires bretons, gant H. GUILLERM.

An Ao. Gwillerm n'eo ket eun den disanvez evid lennen
ien Ar Vro. Meur a wech eo bet moulet e hano ama, ha
n'euz ket pell, en traon deuz eun tammik son vrao kutuillet
gantan koste Kemper.

An dra-ze no oa netra. N'eo ket unan, kant son an neuz
kavet an abad Gwillerm var ar meaz en bro Gerne-Izel, ha
var gouenn e vignoned, pere a oar e ijen hag e verit, an
neuz ereet anezo en eur leor koant hanvet *Chants populaires
bretons*. El leor-ze, goude eur c'hent-skrid hag a ziskuez
mad ar garantez birvidik a leugn kalon an abad Gwillerm
evit Toniou ha Kaniri Breiz, a zo da lenn eun orzennad a ziou
zousen kanaouennou poblus, laket gir ha gir evel ma'z int
bet kanet, gant an ton merket mad en muzik, eun droidigez
c'hallek, ha notennou en traon an enebennou da ziskleria ar
pez zo diez.

Ia, an abad Gwillerm an neuz great eul labour *gwirion*,
kaér, *talvoudus*, eul pez-labour hag a boz anezan dustu evel
gwella muziker Breiz-Izel, par da Vourgault-Ducoudray e-
hunan. Ha c'hoaz n'eo aze nemed e labour genta. T.

ALIOU

*Ar Vretoned a zo muioc'h troet da
skriva o mennoziou en rimou evid en iez-
plean. Arabad ve koulskoude koll deuz
eur gweled penoz ar Skridou plean eo a
ziazez ar Iezou pinvidik.*

*Digasit d'Ar Vro ho skridou en brezo-
nek plean, koulz hag ho parzaz.*

C'HELAOUENNOU BREZONEK !

*Ar Vretoned vad deuz an hevelep tu
ganeomp, mar o deuz paperou, soniou,
lizerou, etc., da voulla, a refe mad mirout
anezo evid moullerez Ar Bobl hag Ar Vro
en Keraez.*

*Ken brao hag e lec'h all ! paz keroc'h
evid e lec'h all ! Ha gallout lavaret e rer
dorn en eun doare talvoudus da zelc'her
buezek ar*

EMBANNOU

**Stal-Leoriou
Ar Gwaziou**
MONTROULEZ, I, Leur-Gear Emil-Souvestre, MONTROULEZ
Niver braz a Leoriou Ofern evit Prizion katekis
Gouloù Koar a bep seurt evit an illzou

Sebastian Ar GAK
Lez-Vren, dre Gemeneven (Pennarbed)
Leazdi Vraz : Amann sinn
Savadurez-skouer a ouenn saout Breiz
JISTR A GENTA MERK.

Gwin hoz a beb bro
Kaliteou braz
Gwinou - ardant ha Likeuriou
F.-M. PERSON, Montroulez

En ti PENVENN, Kizeller
Ha garaner koat
En PONTIVY (Morbihan)
E kaver espisial
Meurb breton da brenan
Hag annez all a beb seurt mod

Stal - Leoriou. --- Paperou livet
MAUVIEL
12, Ru Brest, MONTROULEZ
a werz ar gelaouennou brezounek, hag a beb
seurt moulladurezou

APOTIKEREZ AR JANNE
en Keraez Kerne-Uhel
A aliomp tud ar c'horn-douar-ma davond
d'en em Bourvei enni

Er guellan Kevelen e brehonek Guened
e DIHUNAMB
groeit bep deu viz en Oriant dre Loeiz HERRIEU hag
Andreu MELLAK.
Deu blank er rummen ; Dek blank aveit ur bleiad.

Grand Hôtel d'Europe
A. BONNAUD, Perc'henn
MONTROULEZ
A zigemer "Ar Vro"

MENGLEUZIOU MEIN-DO
Er Mill-ar-Bik, Parrez Paule
KANTON MAËL-KERAEZ
Bep seurt Mein-Glaz, henvel ouz re Angers
Per NIVET, entrepreneur, PAULE

Erwan Guillou
MARCHADOUR KOAT ha PLENCH
(Koat ar Vro ha koat Hanter-Noz)
KONVERSER TEMZ
Sant-Nikolas - ar Pellem (K.-an-X.)

Kezek - Houarn --- Gweturiou - dre - dan
J. RIOU
KERAEZ -- Ru an Augustined -- KERAEZ
A werz kezek-houarn deuz ar gwella merkou
hag a bren ar re goz
a fisch hag a engal anezo marc'had mad
EUN TI ALL AN EUZ EN GUEMENE (MORBIAN)

GWINOU BOURDEL
René MIDY, ha K^{ez}
75, Cours du Médoc, BOURDEL
Ha 3, rue Duhamel, ROAZON

Louzou evid ar prenved
Er beo evel er maro ar prenved a zreb an den ; di-wallet ho pugale deuz *ar prenved* ; roit d'ezo eul loiad deuz ar **Vermicide Soret** a vez kavet er *Pharmacie Vallée 28 Rue Bugeaud, Place Guérin, Brest*.
16 gwennek ar Voutaillad ; pevar real dre bost. Ar gwella ; ar c'hrenva.

EN GWERZ
En Moullerez Ar GWAZIOU-JAFFRENNOU :
AN TEIR GWERZ : Bro goz ma zadou ; Sao, Breiz-Izel :
Dalc'h sonj o Breiz-Izel, war feillennou distag, evid :
I Skoed ar c'chant, franco.

EMBANNOU

Levrdi Brezonek
MORIS AN DAULT

6, RUE DU VAL-DE-GRACE, PARIS, v°

Stal leoriou koz ha nevez diwar benn Breiz
An Taoleniou a ve kaset evit marr

Ar roue deuz al louzeier eo an ULMINUCINE MOREUL

Louzou evit spura ar gwad fall, hag ober d'an dud
krenvaat. — Al librad : 2 skoed. — An hanter-litrad :
14 real.

En ti MOREUL, apotiker, LANNDERNE

Erwan HERNOT

Kizeller Kalvariou ha Mein-Bez

Ru Lanndreger, LANNHUON

BET MEDALLENNET SEIZ GWECH WARNUGENT

HÔTEL SIMON

KALLEAK, Arr. Gwengamp, KALLAK

Prejou. — Kambchou
— Marchosiou. — Gweturiou

IAN EVENNOU

Marc'hadour-danvez en SKAER

Evit kaont danvez, ha lakaat ober gwiskamanehou giz
Skaer, stum nevez ha stum goz, en em erbedi ouz an
Ao. EVENNOU.

Ar gwella kelaouengelc'h galleg eo ar REVUE DE BRETAGNE

MIZIEK

Koumanant : 4 skoed ar bloaz
EN EM ERBEDI OUZ AN AO. DE LAIGUE, REDON (ILE-ET-VIL.)

Frédéric PINCEMIN

3, 5, 2, Rue-al-Lian, SANT-BRIEK

Mezer; Lalnach; Danvez dillad

Kezek-houarn CLEMENT, HUMBERT, ANDRU, etc.
Kezek-houarn dre dan WERNER, GRIFFON, etc.

Les infirmières

Le Godzio Jaffenne

MIKEL KEINEK, tokor

11, Ru Kereon, KEMPER

Tokeier Bretoned ha Beleien. — Mezer-Dillajou
breton. — Sier-Beaj. — Malijennou, etc.

Gwin Champagne «LA MOUETTE»

Cwir gwin a Vro Champagne

Perch'en : Ch. Vogèle, Reims, Champagne. — En gwerz
e ti holl varc'hadourien gwin Breiz-Izel. — Kannader
G. DELAFARGUE, LANVOLLON.

Erwan AR PON

Beajour evid Gwinou Bourdel

En PEMPOULL (Goëlo)

Gwin koz : Champagn ha Reou all

JOB FRANCES

March'hadour-Gwin

LESNEVEN (BRO-LEON)

FANCH MERRIEN

EN SANT-NIKOLAS-AR-PELLEM

Liver Ilizou
Alaoureo ha Steonio Poltrejou

Grand Café de la TERRASSE

PICART, Perc'henn

MONTROULEZ

A zigemer "AR VRO"

J. AR BRETON

27e Ru Pariz, MONTROULEZ

GWIN ; ESPISIRI ; PRODUOU MARC'HAD-MAD EVID
AL LABOUR-DOUAR HAG AN ANEVALED

Le Gérant: Etienne JACQ.